

Залучення жінок до розробки місцевих політик, участі у прийнятті рішень та врегулюванні конфліктів у війні та післявоєнне відновлення

*Опитування киянок
Київ – 2023*

КМДА

Департамент соціальної
політики

Управління з питань гендерної
політики

КиївМілітаріХаб

Марина ХОНДА,
заступниця голови КМДА

“ —
Під час війни жіноче лідерство стає
ще більш актуальним та явним.
Розширення можливостей жінок – це
не просто модний тренд. Це реальна
можливість включити потужну енергію жінок
у процеси післявоєнного відновлення та
запровадження європейських стандартів
рівності
— ”

Європейська Хартія рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад

Хартія допомагає органам місцевого самоврядування досягати рівності у громадах завдяки ідентифікації та мінімізації ризиків дискримінації за будь-якими ознаками.

У масштабах України процес визнання важливості рівних прав і можливостей людей незалежно від статі врешті набув незворотного характеру та розгортається далі.

Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека”

Резолюція 1325 наголошує на важливій ролі жінок у запобіганні і врегулюванні конфліктів та в розбудові миру, а також закликає держави-члени забезпечити більш активну участь жінок на всіх рівнях прийняття рішень у національних, регіональних і міжнародних інститутах, у механізмах запобігання, управління та вирішення конфліктів.

Резолюція стала інституційною рамкою для інтеграції жінок до безпекового сектору.

Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року

Стратегія дозволяє визначити та конкретизувати пріоритетні напрямки в сфері зменшення гендерної нерівності. Особливо це стосується таких проблем, як насильство, зокрема сексуальне, пов'язане з конфліктом, ризики торгівлі людьми тощо.

Реалізація Стратегії дозволить зменшити нерівність жінок і чоловіків, впровадити міжнародні та європейські стандарти рівності прав та можливостей людини.

Цілі сталого розвитку

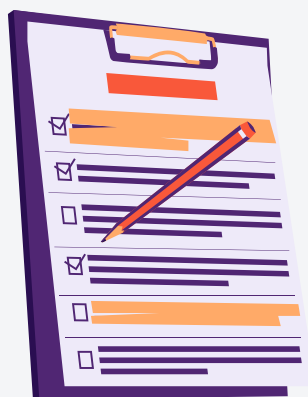
Гендерна рівність у Цілях сталого розвитку ООН до 2030 року вимагає термінових заходів щодо усунення багатьох основних причин дискримінації, які досі обмежують права жінок у приватній та державній сферах.

Гендерна рівність і сталий розвиток неподільні. Багато перешкод на шляху до ефективної політики сталого розвитку полягають в застарілих дискримінаційних соціальних нормах і правових системах.

Паспорт дослідження

☐ Замовник	Київський міський Палац ветеранів
☐ Виконавець	Наталія Дмитрук, соціолог кандидатка соціологічних наук
☐ Термін реалізації дослідження	Липень, 2023 р
☐ Термін реалізації польового етапу	07-19 липня 2023 р
☐ Райони опитування	Голосіївський, Дарницький, Деснянський, Дніпровський, Оболонський, Печерський, Подільський, Святошинський, Солом'янський, Шевченківський райони м. Києва
☐ Цільова група дослідження	Жінки у віці від 18 років (включно), які постійно проживають у м. Києві
☐ Вибіркова сукупність	Всього – 850 респонденток
☐ Метод отримання інформації	Онлайн опитування та індивідуальне інтерв'ю «face-to-face»

Розроблено інструментарій дослідження (онлайн-анкета та адаптована анкета для проведення індивідуальних інтерв'ю «face-to-face»).

Здійснено обрахування вибіркової сукупності дослідження пропорційно (квотно) для 2 інструментаріїв дослідження (онлайн-анкети та індивідуального інтерв'ю «face-to-face»).

Проведено інструктаж для інтерв'юерок щодо процесу та особливостей проведення опитування.

Підготовчий етап дослідження

ПОЛЬОВИЙ ЕТАП ДОСЛІДЖЕННЯ

Польовий етап дослідження проводився з 07 по 19 липня 2023 року

У ході дослідження опитано загалом 1203 респондентки; вибірка сукупність склала 850 респонденток (застосовано ремонт вибіркової сукупності відповідно до соціально-демографічного профілю міста Києва (станом на 2021 рік), що відповідає вибірковій сукупності дослідження).

Головним завданням етапу збору даних було забезпечення анонімності та конфіденційності відповідей респонденток. У ході опитування інтерв'юерками окрім відповідей на запитання анкети були отримані соціально-демографічні дані респонденток, а також зібрані технічні дані опитування.

Записані коментарі опитуваних до визначеної теми та окремих питань.

Етап обробки даних:

- Здійснено кодування відповідей респондентів.
- Логічний контроль проводився на трьох етапах – кодування, введення даних та обробка масиву даних.
- Масив анкет пройшов відповідну перевірку:
 - на правильність вводу даних та дотримання переходів і фільтрів заданих в анкеті;
 - виключав дублювання введенних анкет.
- Отримані дані дозволили робити аналіз в програмі SPSS.
- Усі заповнені анкети перевірялися на етапі кодування та введення виконавицями дослідження.

Основні причини відмов респондентів від участі в опитуванні:

- Відсутність вільного часу.
- Побоювання порушення конфіденційності.
- Погане самопочуття.
- Наявність малих дітей.
- Ситуація в місті, країні.
- Скептичне ставлення до соціологічних опитувань загалом.
- Небажання витрачати час, «бо це нічого не змінить».

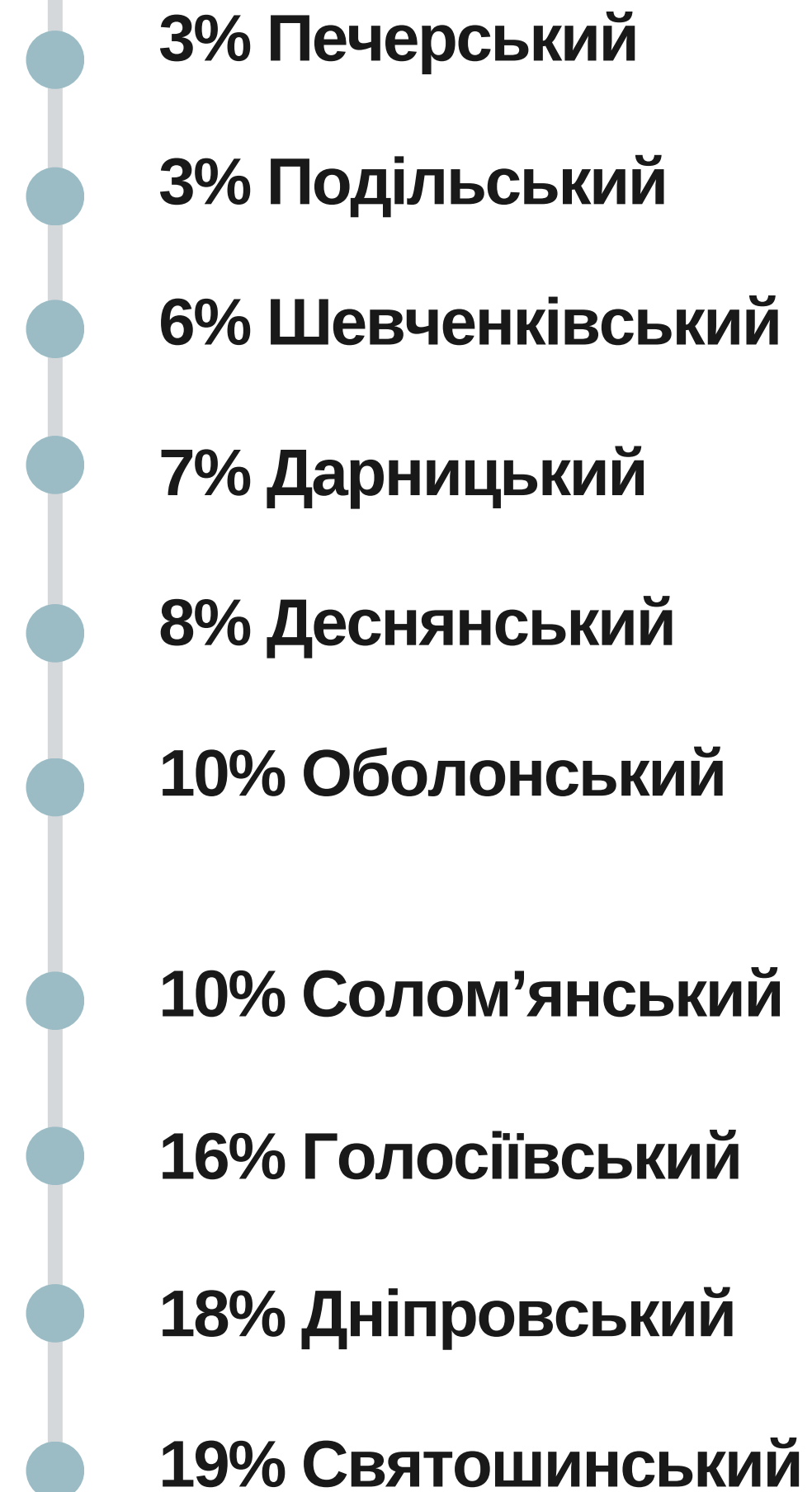
Цільові аудиторії дослідження:

- Жінки з інвалідністю та особи, які опікуються дітьми/родичами з інвалідністю
- Жінки, які виховують дітей самотійно
- Жінки, які виховують дітей разом чоловіком
- Жінки, які мають дорослих дітей (більше 18 років)
- Багатодітні мами
- Безробітні жінки, які втратили роботу
- Жінки-пенсіонерки
- Жінки-внутрішньо переміщені особи (ВПО)
- Жінки, які не мають дітей до 18 років, і які працюють
- Жінки, які не мають дітей до 18 років, і яка не працюють
- Жінки, які не мають дітей

Соціально-демографічний портрет респонденток

Розподіл респонденток за місцем
проживання

Розподіл респонденток за віком

38,3%

18 – 39 років

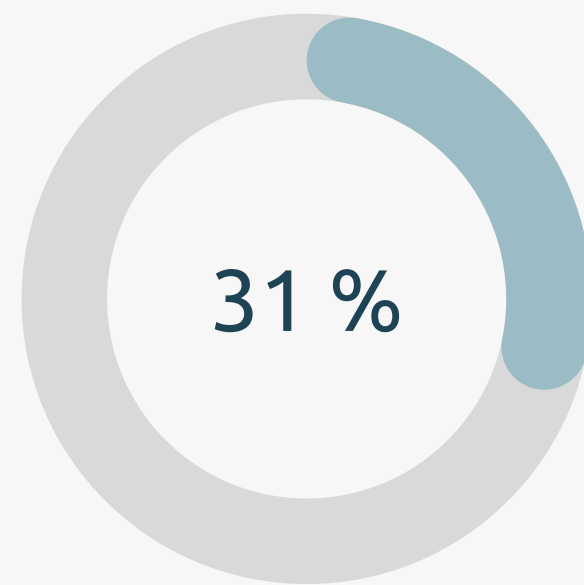
55,1%

40 – 59 років

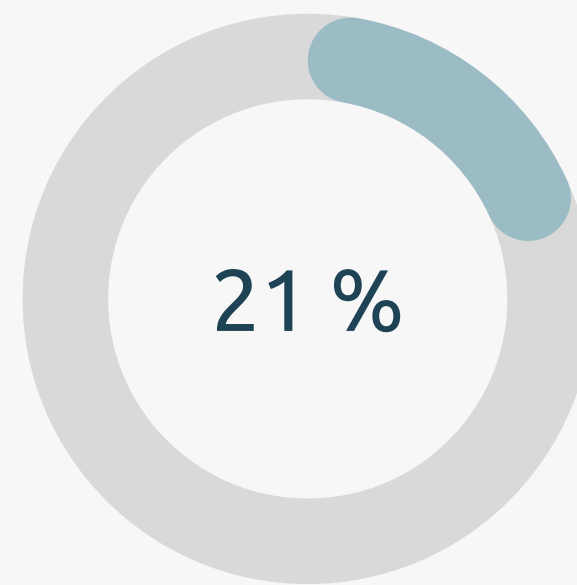
Менше
1%

60+ років

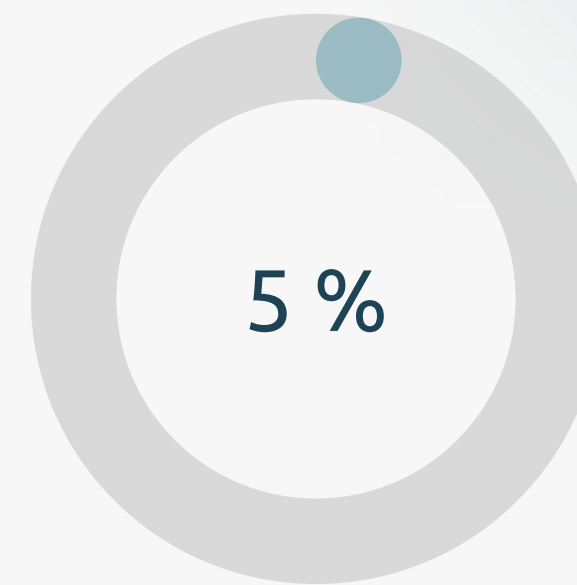

1 дитина

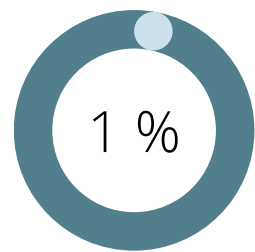
2 дитини

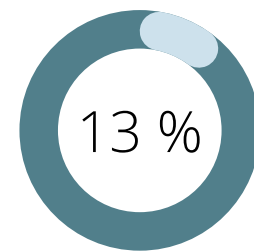
3-5 дітей

Розподіл респонденток за наявністю дітей до 18 років

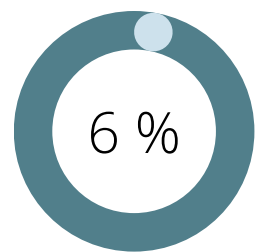
Розподіл респонденток за рівнем матеріального становища

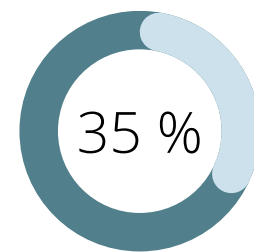
Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо

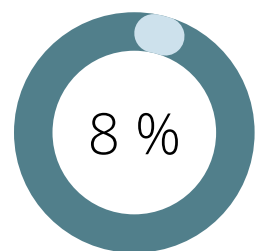
Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі

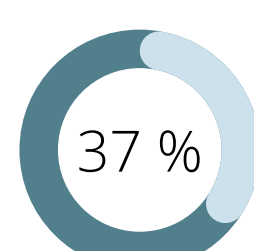
Важко відповісти

Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей

Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти

У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого користування уже викликає труднощі

Як змінився рівень життя родини за останній рік?

39%

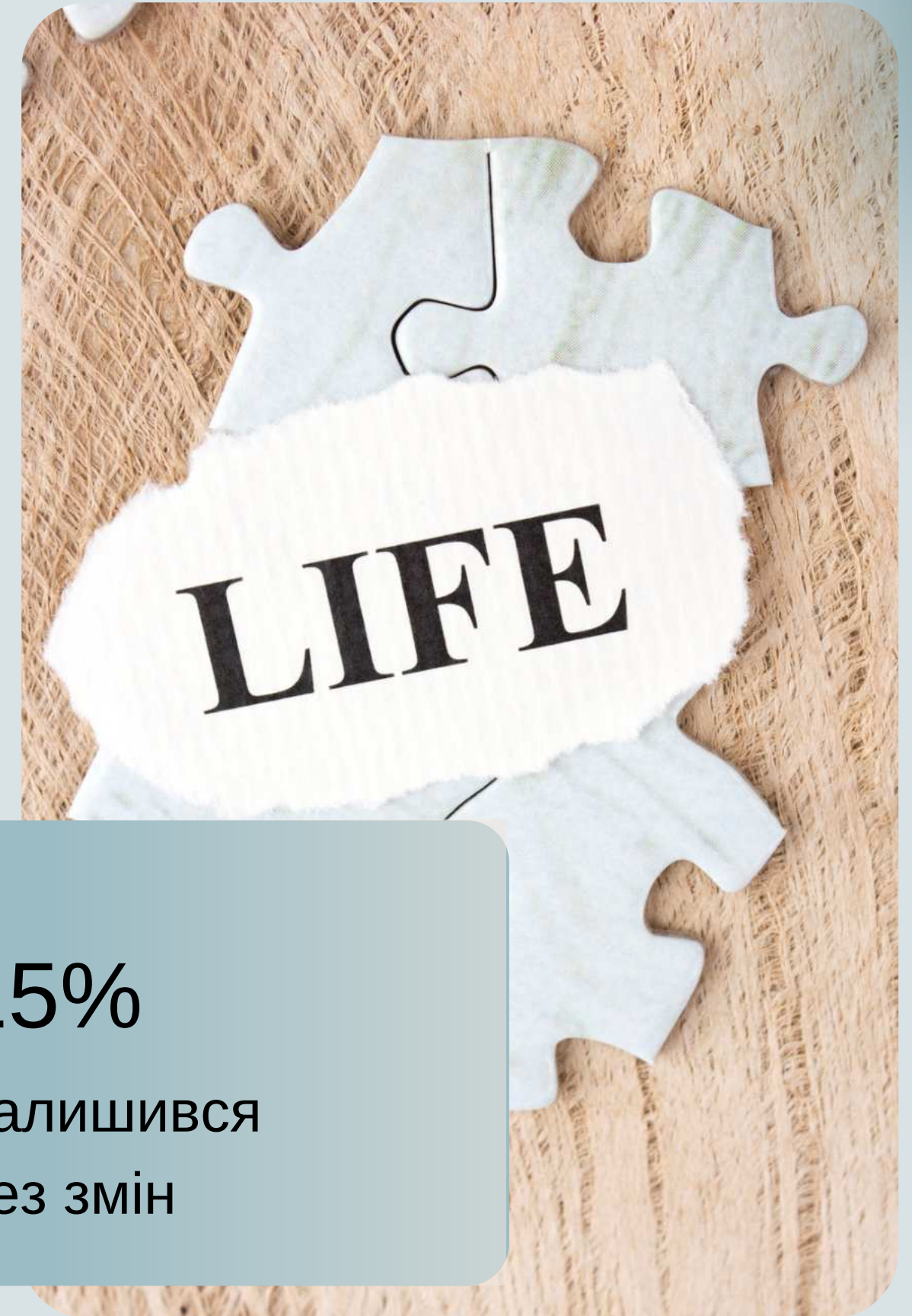
Суттєво
погіршився

36%

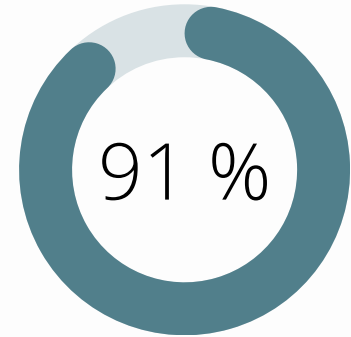
Незначно
погірчився

15%

Залишився
без змін

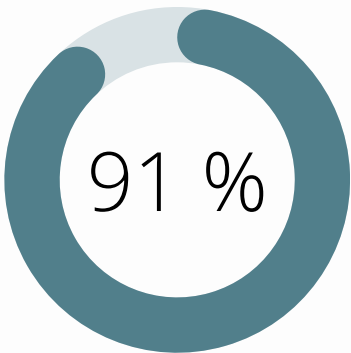

Що найбільшою мірою ускладнює повсякденне життя киянок?

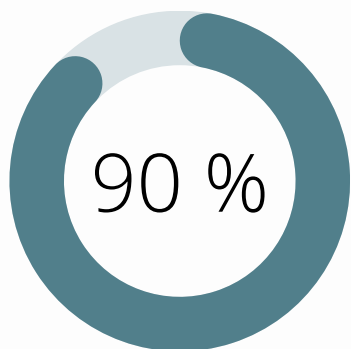

Неможливість планувати своє життя внаслідок війни

«вкрадене майбутнє»,
«втратила чоловіка – опору в житті»,
«мої плани зруйновані війною»

Занепокоєність ракетними ударами по місту

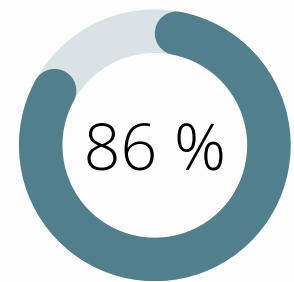

Неможливість відпочити

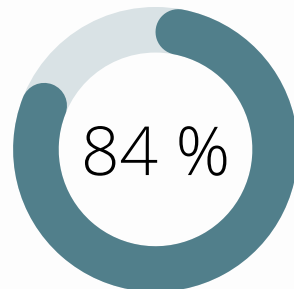
«я втомилася від втоми»

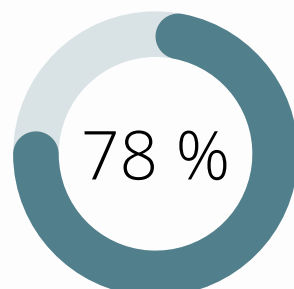
Що найбільшою мірою ускладнює повсякденне життя киянок?

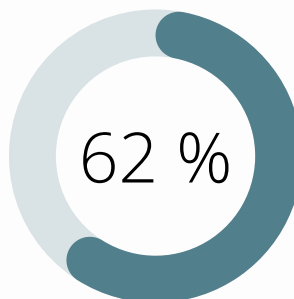
Подорожчання продуктів харчування

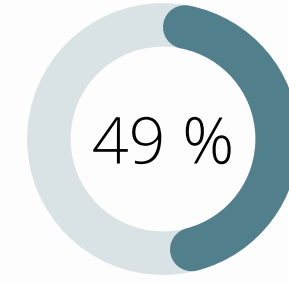
Тривога про членів родини/близьких/друзів/подруг, які захищають нашу країну

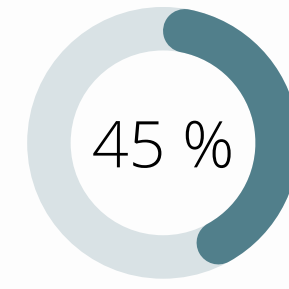
Постійна тривога та втома, незадовільний настрій спричинений війною та її викликами

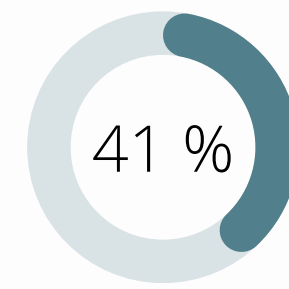
Відсутність надійних укриттів/бомбосховищ

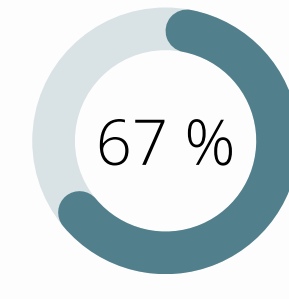
Соціальний захист

Втрати членів родини/близьких/друзів

Занепокоєння щодо наявності та доступності медичного обслуговування

Витрати на утримання житла

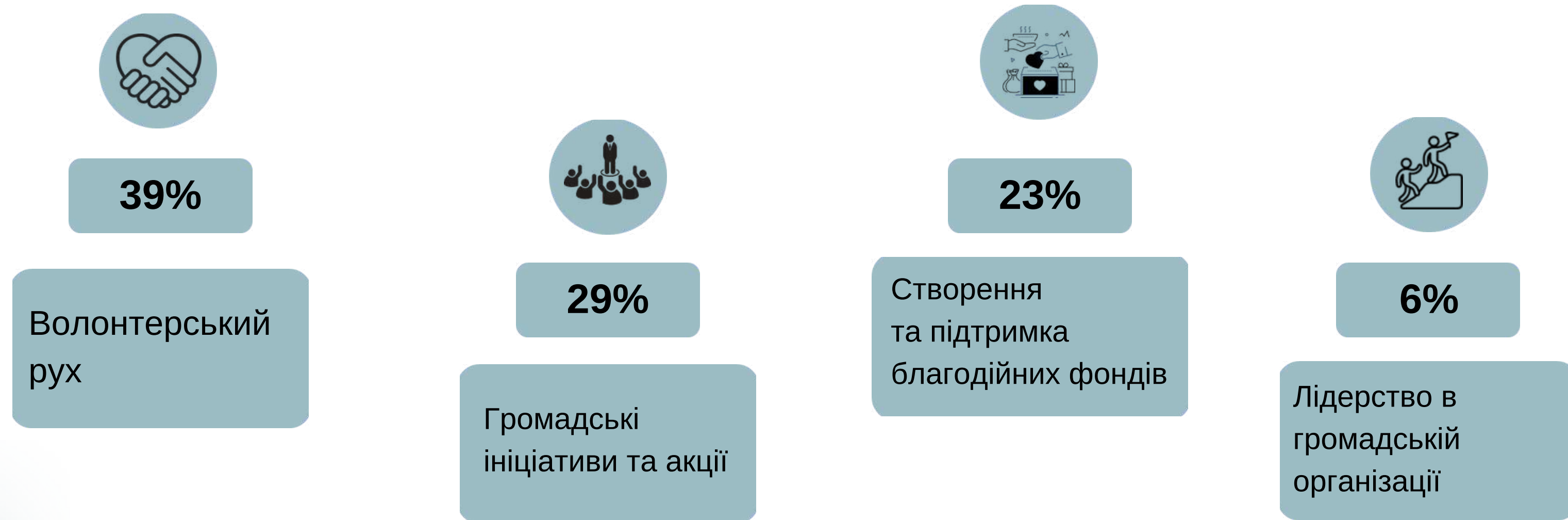
Повномасштабна війна РФ проти України змінила безпекову та демографічну ситуацію, соціально-економічне становище в країні, міжлюдські стосунки, громадянську активність.

Жінки, які постійно проживають в столиці зі своїми родинами або без них (опитування проводилося у липні 2023 року), стикаються з багатьма викликами, які змінили їх усталений (довоєнний) спосіб життя, навантаження, зайнятість, економічний та психоемоційний стан, потреби та обов'язки.

Поширені форми громадської активності

Жінкам належить важлива роль в реагуванні на кризу: вони охоче приєднуються до спільної діяльності, долучаються до соціальних проєктів, громадських організацій, якщо поділяють їхні цінності та відчувають, що можуть підтримати та допомогти.

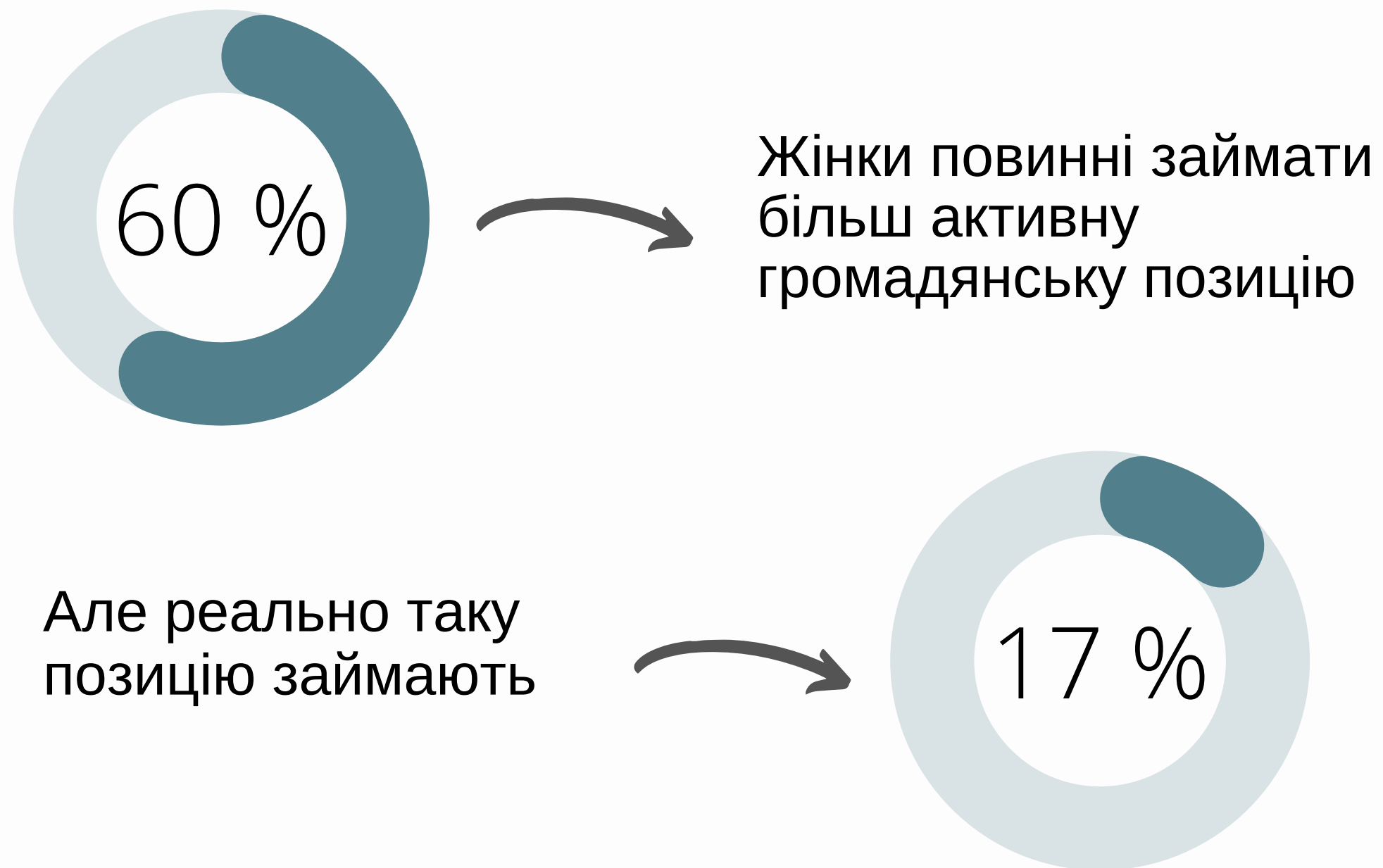

**Війна спонукала жінок
до громадської та
професійної активності**

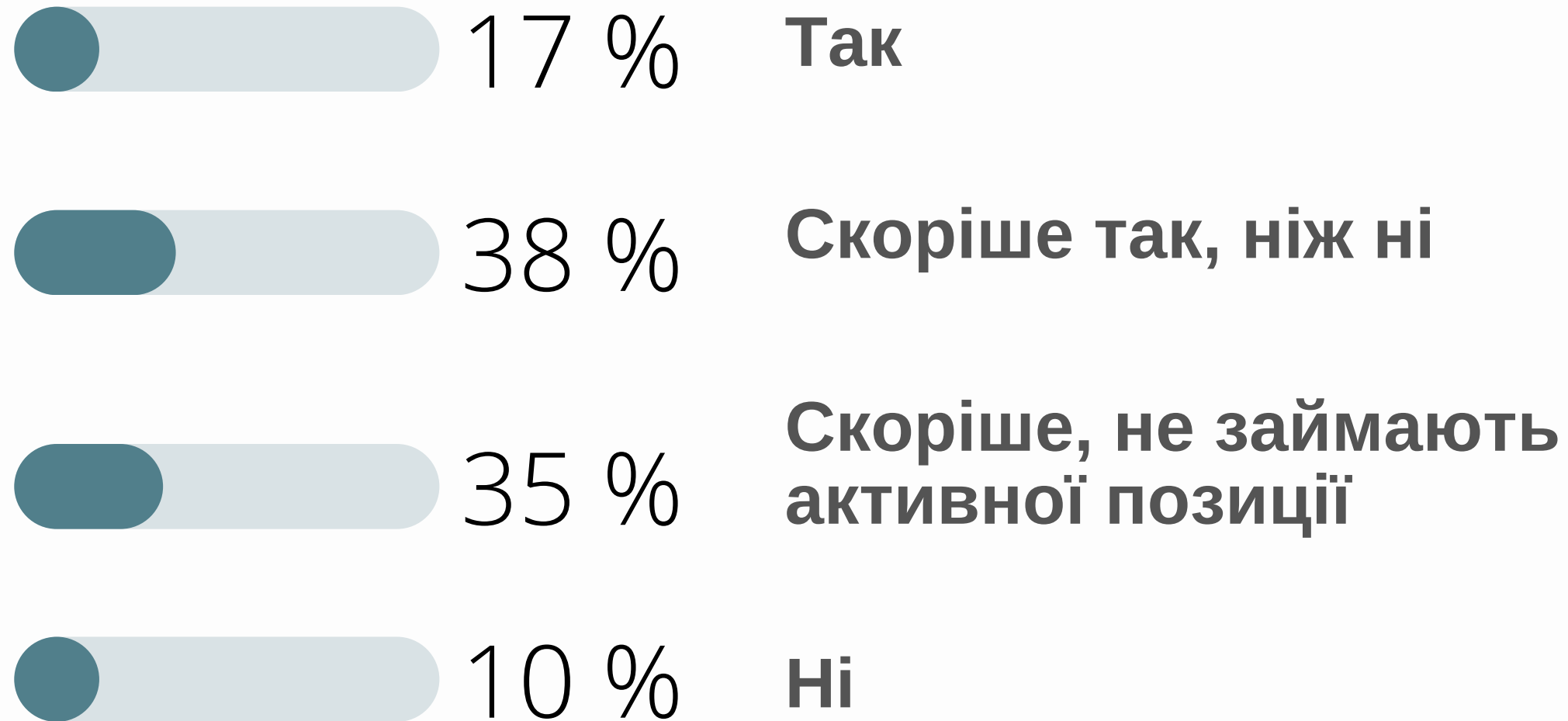
У ситуації повномасштабного вторгнення та війни стало помітним лідерство жінок у гуманітарній діяльності, волонтерстві, секторі безпеки та оборони.

96% опитаних погодилися з тим, що під час війни жінки займають більш видиму громадянську позицію.

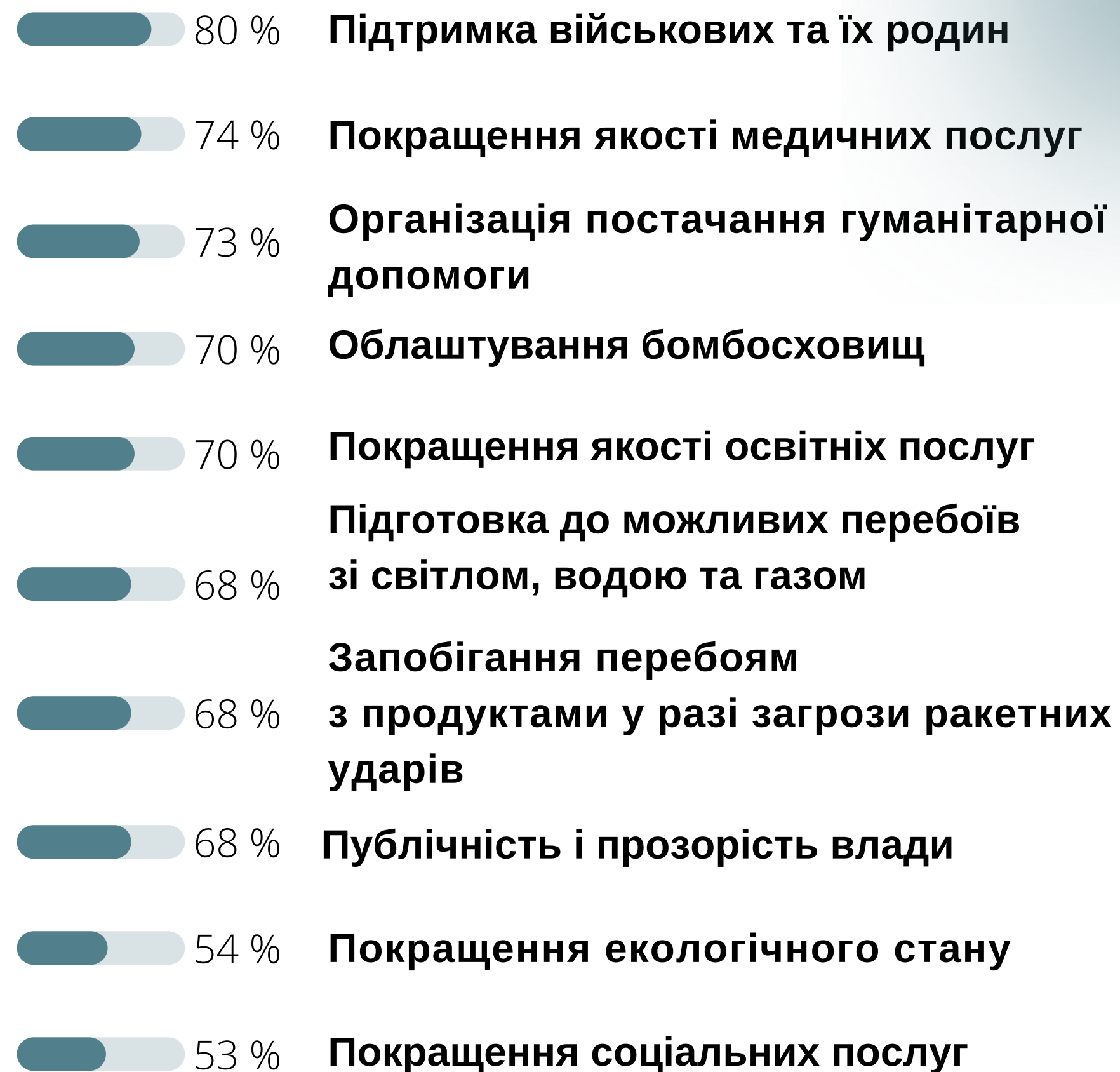
Учасниці дослідження вважають, що:

Чи можна сказати що Ви сьогодні займаєте активну громадянську позицію?

Розв'язання яких проблем може спонукати Вас долучитися до громадської діяльності або зайняти активну громадянську позицію

Основні думки киянок, щодо ролі жінок в управлінні громадою:

28%

Впевнені, що громадою управляють чоловіки

15%

Вважають, що жінки достатньо представлені серед керівництва на місцевому рівні

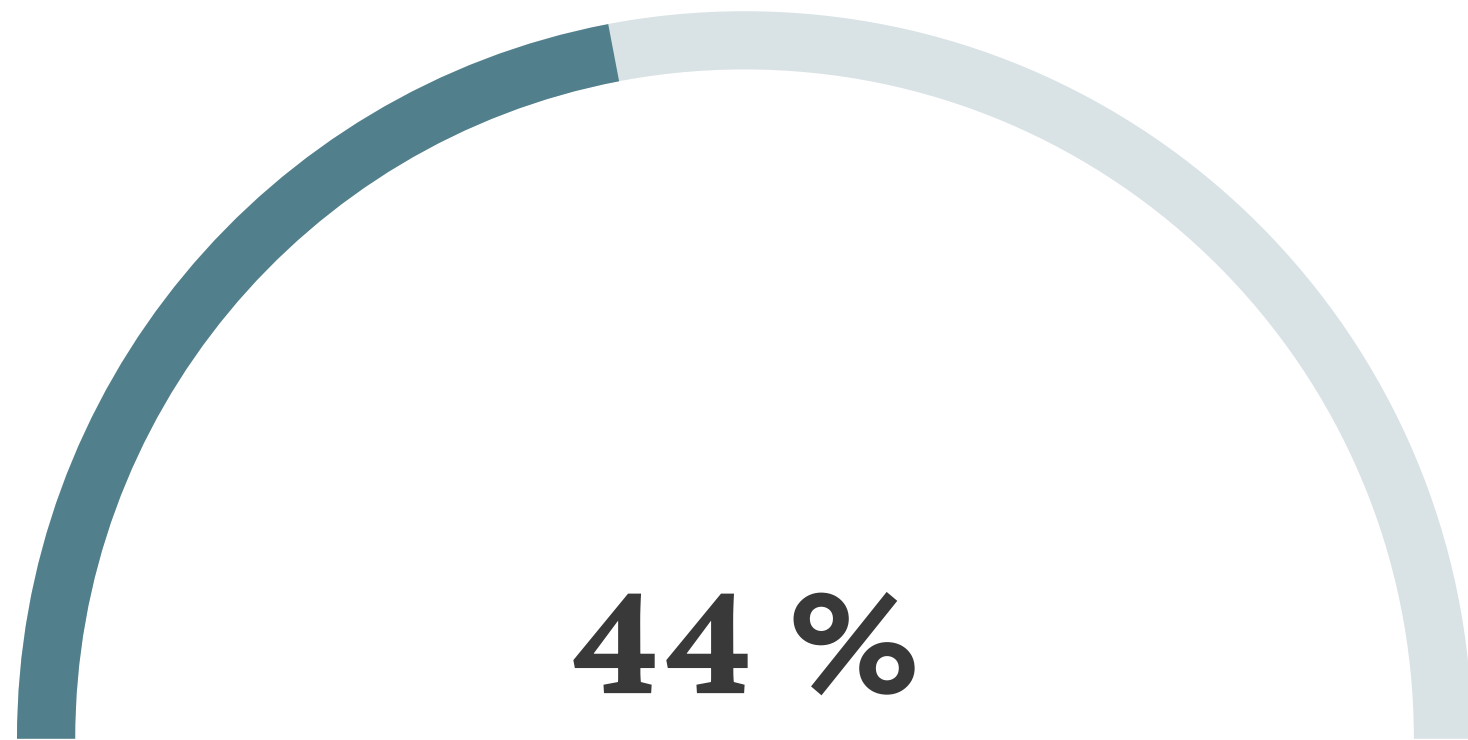
22%

Вважають, що жінки менше представлені в управлінні громадою, ніж чоловіки

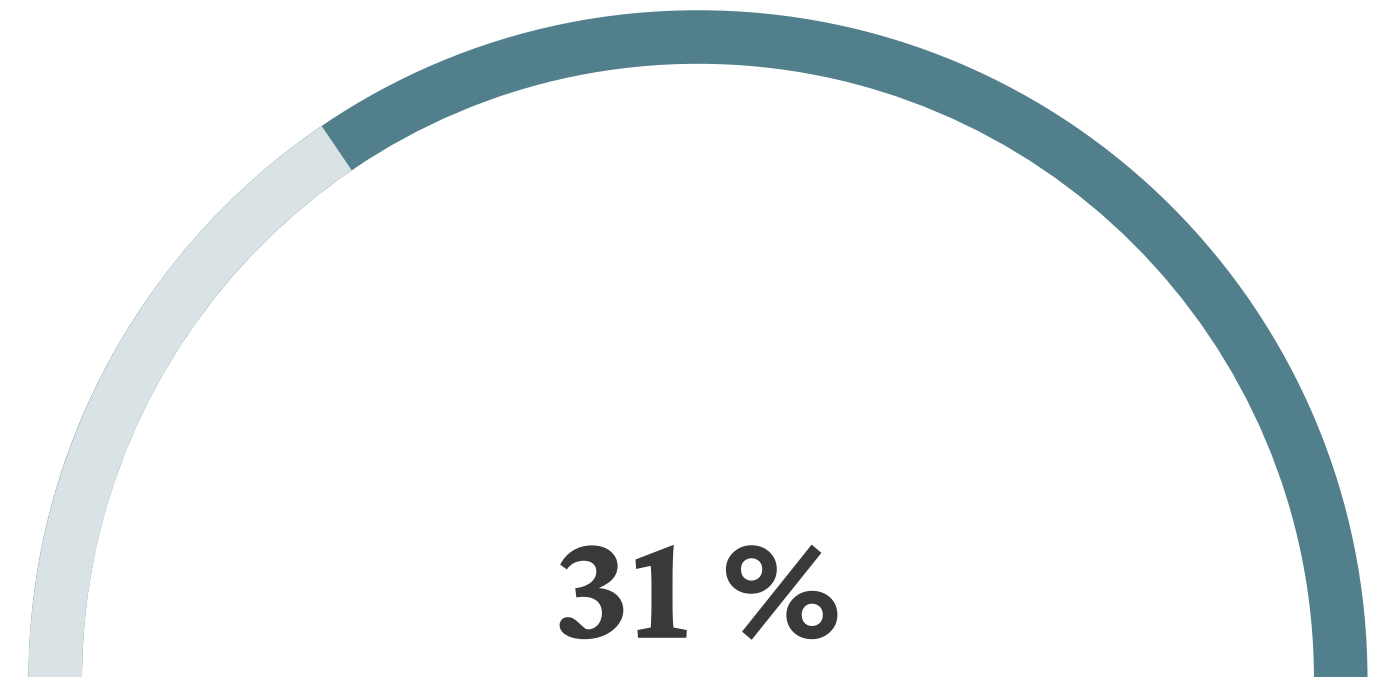

Сприйняття жінок у політиці з боку киянок

Є ПОЗИТИВНИМ

Вважають, що жінкам під силу
управляти громадою

Впевнені, що жінки стали більш активними,
тому їм треба більше заявляти про свої права
та займатися місцевою політикою

Жінки, які займаються місцевою політикою...

- 88% – здатні брати на себе відповідальність
- 77% – краще представляють потреби жінок
- 73% – мають достатній досвід прийняття рішень
- 66% – краще знайомі з проблемами спільноти
- 64% – більш толерантні
- 61% – демонструють чутливість до потреб киянок та киян
- 56% – більше зміцнюють систему соціального забезпечення в громаді
- 52% – повні рішучості, лобіюють інтереси жителів міста
- 52% – представляють гарну модель жінок у політиці

Жінки назвали чинники, які обмежують їх участь у місцевій політиці

76%

Нові виклики, сімейні обов'язки, додаткове навантаження, доглядова праця залишають мало часу для громадської діяльності

Чоловіки мають більше мотивації, ресурсів, можливостей та суспільної підтримки для просування у місцевих політиках

53%

Майже половина респондентів визнають наявність упереджень та стереотипів:

45%

“Чоловіки все одно
все вирішують без нас”

“Мені подобається навчатися
у Київській Академії жіночого
лідерства, але директор не відпускає”

“Жінки мають дбати про дітей”

“Наш керівник зневажливо
говорить про жінок у владі”

Що заважає жінкам долучатися до розроблення місцевих політик?

59%

Вважають, що жінкам бракує фінансів та суспільної підтримки

45%

Впевнені, що жінки мають менший досвід у місцевій політиці, ніж чоловіки

44%

Визнають, що жінкам заважають сімейні обов'язки, доглядова праця та додаткове навантаження на роботі

40%

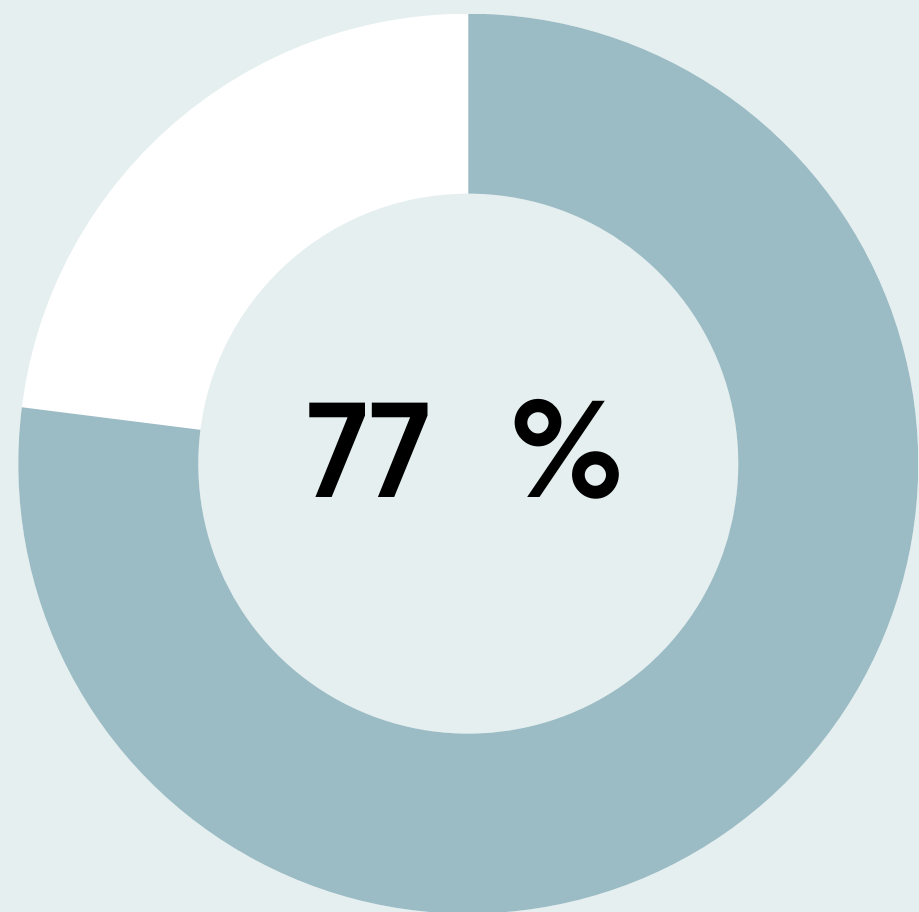
Зазначили про неготовність жінок до боротьби за свою кар'єру

38%

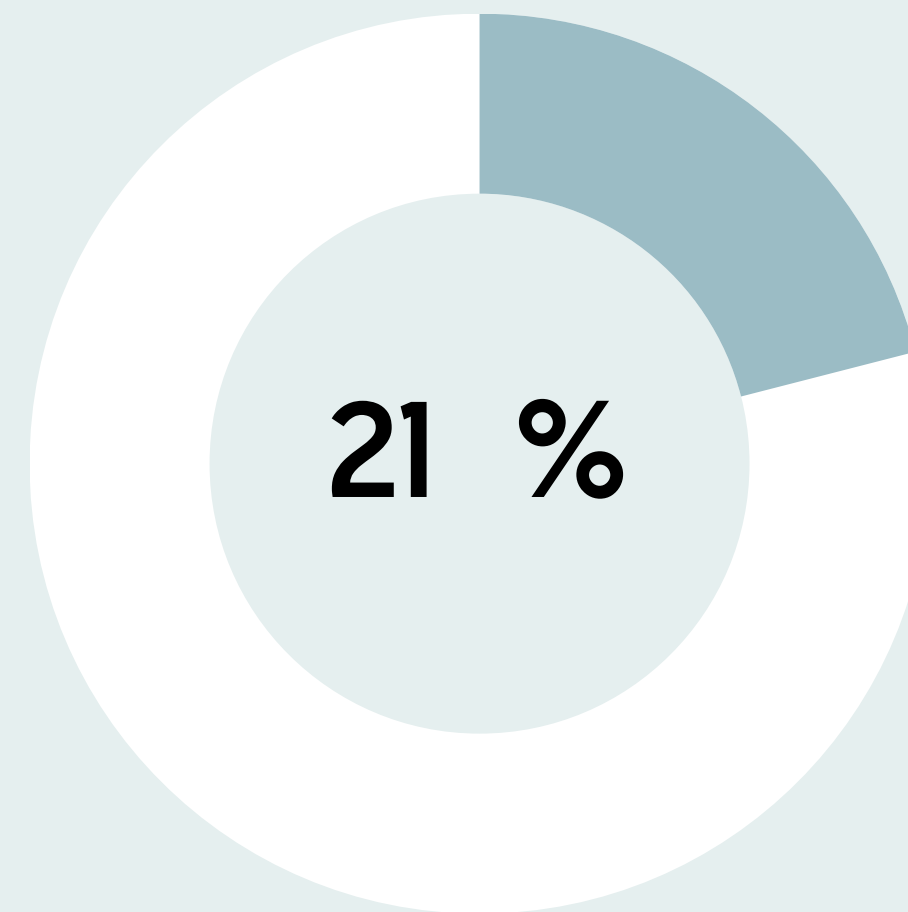
Жінок не довіряють своїм навичкам

Переважна більшість опитаних підтримує пропорційне представництво як і жінок, так і чоловіків на керівних посадах міста:

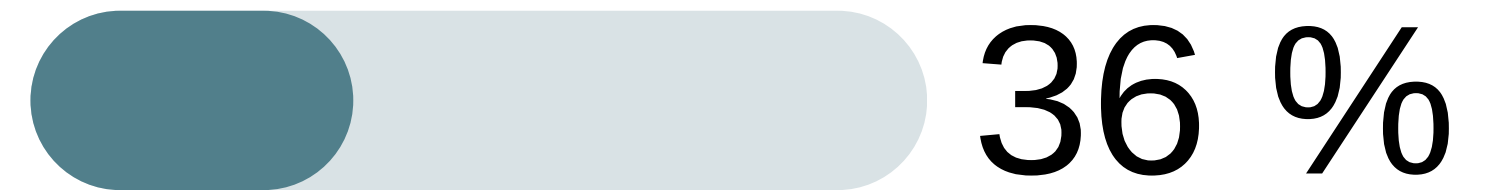

Я вітаю рівне представництво

Я вітаю ширше представництво жінок

За результатами опитування,
у Києві спостерігається помірна
готовність респонденток
у найближчій перспективі:

Долучитися до розробки
місцевих політик

Впливати на формування
місцевих політик

Висновки 1

Як показав досвід 2022-2023 років, жінки навчилися:

- формувати мережі для подолання гуманітарної кризи та інших наслідків російської агресії;
- створювати канали комунікацій між різними групами людей;
- формувати спільноти, об'єднання, фонди для вирішення проблемних питань.

За даними з відкритих джерел:

У 2022 році у місті Києві жінками зареєстровані 48 нових громадських об'єднань, організацій, благодійних фондів, які допомагають військовим, надають психосоціальну підтримку, створення та поширення продуктів civic technology*.

Ці активності відкривають нові перспективи для залучення жінок до прийняття рішень.

***civic tech** – громадські технології, які покращують відносини між людьми та управлінцями за допомогою програмного забезпечення для комунікацій, прийняття рішень, надання послуг та політичних процесів.

Рекомендації.

Київська міська рада, МФО “Київ – за рівні можливості”:

На основі отриманих даних визначити шляхи та інструменти залучення жінок до прийняття рішень, розвитку жіночих рухів

Відновити конкурси для жіночих громадських організацій, які передбачають надання фінансової підтримки з бюджету міста Києва для розвитку гендерно чутливих послуг

За можливості підтримувати гнучке використання наявних коштів, їх перерозподіл для нових пріоритетів, які не враховані у міських цільових програмах, затверджених до війни

Залучати жінок до вирішення місцевих криз та конфліктів, переговорів, що стосуються повоєнного відновлення, подолання соціальної нерівності та впровадження гендерно інклюзивної політики

Висновки 2

Під час воєнного стану жінки беруть на себе більше обов'язків, і це зменшує їхні можливості бути представленими в управлінні.

Війна вплинула на жінок у багатьох аспектах, таких як збільшення навантаження, доглядової неоплачуваної праці, проблеми з доходами, працевлаштуванням, психічним і фізичним здоров'ям. Безпека рідних, близьких, власна безпека, втома, майбутнє України та в Україні непокоїть абсолютну більшість опитаних.

Однією з головних змін у ролі жінок під час цієї війни стала одноосібна відповідальність, яку багато жінок несуть за свої сім'ї, поки їхні чоловіки, діти та рідні воюють.

Однією з головних змін у ролі жінок під час цієї війни стала одноосібна відповідальність, яку багато жінок несуть за свої сім'ї, поки їхні чоловіки, діти та рідні воюють. Це спонукає жінок займати більш активну позицію, коли йдеться про гуманітарні ініціативи, водночас їхня участь у формальних процесах прийняття рішень на місцевому рівні зменшилася.

Рекомендації.

Київська міська державна адміністрація:

- Розширення представництва у консультативно - дорадчих органах, наглядових радах шляхом запровадження квот

- Системний підхід до розвитку лідерства та менторства, впровадження нових навчальних програм, що відповідають викликам воєнного стану та повоєнного відновлення міста

- Створення жіночих центрів/хабів/клубів для зміцнення резильєнтності

- Навчання киян практикам подолання тривожності, підтримки себе та своїх родин/дітей/близьких

- Формування навичок стійкості, зокрема, самодопомоги, відновлення відчуття контролю та передбачуваності ситуації

- Поширення та популяризації інструментів громадської участі, які мають вплив на формування політик та результати (звернення громадян, електронні петиції, опитування в застосунку «Київ цифровий», місцеві ініціативи, Контактний центр 1551, особистий прийом, соціальне партнерство та консультації з громадськістю) і тому подібне.

Міські політики повинні розширювати свої мандати на:

■ Збільшення рекреаційних форм відпочинку для жінок, для жінок з дітьми та інших гендерно-вікових груп, зважаючи на зменшення мобільності та можливість відпочинку

■ Збільшення локацій жіночого активізму – клубів, зон, альтанок та ін. у наявних комунальних та приватних просторах міста

■ Проведення жіночих форумів, медіа кампаній, які дають можливість зробити видимими лідерські проекти та досягнення, показати рольові моделі для жінок

■ Формування місцевих ініціатив різної форми та спрямованості з підтримки політичного активізму жінок, навчання та стажування

Забезпечення впливу, досвіду, участі та внеску жінок на прийняття рішень у процеси відновлення після війни є важливим для майбутнього України.

Липень 2023

